

Handläggare
Git Skog
Telefon: +46 76 12 36 253

Till
Äldrenämnden
den 20 februari 2018

Svar på remiss om Transpersoner i Sverige - Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SoU 2017:92)

Remiss från arbetsmarknads- och idrottsroteln

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens svar på remissen Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SoU 2017:92).

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 1 december 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en bred kartläggning av transpersoners villkor och situation i samhället och föreslå insatser som bidrar till förbättrade levnadsvillkor och ett tryggare livsutrymme för transpersoner (dir. 2016:102).

I utredningen om stärkt ställning och bättre levnadsvillkor för transpersoner, redogörs för resultaten av kartläggningen av transpersoners levnadsvillkor. I utredningen lämnas också förslag till åtgärder.

Äldreförvaltningen delar utredningens slutsats att arbetet med att förbättra transpersoners levnadsvillkor måste stärkas på ett strukturellt plan, med förtydliganden av ansvar och uppdrag till myndigheterna.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 1 december 2016 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en bred kartläggning av transpersoners villkor och situation i samhället och föreslå insatser som bidrar till förbättrade levnadsvillkor och ett tryggare livsutrymme för transpersoner (dir. 2016:102).

Som särskild utredare förordnades den 1 december 2016 Ulrika Westerlund. Utredningen har antagit namnet Utredningen om stärkt ställning och bättre levnadsvillkor för transpersoner (KU 2016:05).

Remissinstanser

Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm samt, facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden samt äldrenämnden och stadsledningskontoret. Därutöver har ärendet remitterats till 153 övriga remissinstanser.

Ärendet

Utredningen ska, enligt direktiven, undersöka hur transpersoner påverkas av samhällets cis¹- och heteronormer samt identifiera de hinder som finns i samhället för transpersoners möjlighet att leva i enlighet med sin könsidentitet.

I utredningen beskrivs bland annat utformningen av, *En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*, samt utvärderingen av strategin och några goda exempel på strategier från andra länder. Dessutom görs en kortare analys av jämställdhetsarbetet ur ett transperspektiv för några av de senaste satsningarna mot diskriminering och för jämställdhet.

I utredningen om stärkt ställning och bättre levnadsvillkor för transpersoner, redogörs för resultaten av kartläggningen av transpersoners levnadsvillkor. I utredningen lämnas också förslag till åtgärder.

Vidare redogörs för några politikområden som berör utredningens förslag till åtgärder. Utredningen utgår från det globala och europeiska arbetet för mänskliga rättigheter för att vidare gå med arbetet för mänskliga rättigheter generellt i Sverige, åtgärder för

hbtq-personers rättigheter, arbete mot diskriminering, för jämställdhet och folkhälsa.

Utredningens resultat

Utredningens resultat visar bland annat på en relativt hög andel av transpersoner inte kan leva i enlighet med sin könsidentitet och att detta försämrar hälsan. Det är vanligare bland transpersoner, än bland befolkningen i stort, att skatta sin egen hälsa som dålig. Självordstankar och självmordsförsök är vanligare bland transpersoner än bland befolkningen i stort.

Det är vanligare att transpersoner utsätts för trakasserier, kränkande behandling och diskriminering än för befolkningen i allmänhet. Det är också vanligare att transpersoner är utsatta för fysiskt våld än befolkningen som helhet.

Utredningens slutsats är bland annat att arbetet med att förbättra transpersoners levnadsvillkor måste stärkas på ett strukturellt plan, med förtydliganden av ansvar och uppdrag till bland andra myndigheterna Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen.

Folkhälsomyndigheten har getts i uppdrag att ta fram kunskap om äldre transpersoners levnadsvillkor och särskilda behov, samt att kartlägga vilka insatser som behövs för att öka äldre transpersoners psykiska välbefinnande.

Socialstyrelsen har getts i uppdrag att ta fram rekommendationer för hur kommuner kan inkludera hbtqi²-perspektiv, med ett tydligt transperspektiv, i de planer och styrdokument som rör äldreomsorgen.

Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en handbok för hur verksamheter inom äldreården kan arbeta med frågor som rör könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning och sexualitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen, planeringsavdelningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av remissen den 13 februari, förvaltningsgruppen den 14 februari samt den gemensamma för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshinderfrågor den 15 februari 2018.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stockholms stad har högt ställda mål för att garantera alla som bor och verkar i Stockholm full delaktighet i samhällslivet.

Äldreförvaltningen anser att utredningen är väl genomarbetad och skapar goda förutsättningar för att kunskapen om transpersoners välbefinnande och bemötandet ökar. Vidare anser förvaltningen att utredning och kartläggning om transpersoners levnadsvillkor är angelägna för att bland annat skapa goda förutsättningar att uppnå önskvärda attitydförändringar vad gäller exempelvis normer i stadens verksamhetsområden samt i samhället generellt. Utgångspunkten måste vara jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för alla, inklusive transpersoner.

Stärkt hbtqi-perspektiv i arbetet med äldres levnadsvillkor
Kunskapen om äldre transpersoner är i dag begränsad. Inom äldreomsorgen finns brister i så väl kunskap som åtgärder för att säkerställa att äldre transpersoners behov uppfylls. Förvaltningen delar utredningens slutsats att arbetet med att förbättra transpersoners levnadsvillkor måste stärkas på ett strukturellt plan, med förtydliganden av ansvar och uppdrag till myndigheterna.

Äldreförvaltningen anser att det är angeläget att kunskapen om transpersoner ökar i samhället generellt och inom stadens olika verksamhetsområden speciellt.

Förvaltningen anser att uppdragen som Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen fått, kommer att underlätta arbetet med att förändra äldre transpersoners rätt att delta i samhällslivet på jämlika villkor utan diskriminering. Nämnderna kan utgå från Socialstyrelsens rekommendationer och handboken när de följer upp sitt arbete, för att nå stärkt ställning och bättre levnadsvillkor för transpersoner. Utredningen utgör också en grund för samverkan inom staden.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens svar på remissen, Transpersoner i Sverige – Förslag till stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SoU 2017:92).